

APSTIPRINĀTA

ar Latvijas Aprites saimniecības uzņēmumu asociācijas
valdes lēmumu Nr. ____
____. gada __. _____

**LATVIJAS APRITES SAIMNIECĪBAS
UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJAS
VIDES IZGLĪTĪBAS CENTRA
STRATĒGIJA**

zināšanās, sadarbībā un praktiskā pieredzē balstītai aprites ekonomikai

Rīga 2026

SATURS

1.	<i>IEVADS UN LASUA VIDES IZGLĪTĪBAS CENTRA RAKSTUROJUMS</i>	<i>3</i>
2.	<i>STRATĒGIJAS NEPIECIEŠAMĪBA UN RISINĀMĀS PROBLĒMAS.....</i>	<i>4</i>
2.1.	Nepilnīga izpratne par aprites ekonomiku.....	4
2.2.	Nepietiekama praktisko zināšanu un izglītības resursu pieejamība	4
2.3.	Nepietiekami sistemātiska sadarbība un zināšanu pārnese	4
2.4.	Nepietiekama vides izglītības rezultātu izvērtēšana	5
3.	<i>CENTRA STRATĒGISKAIS IETVARŠ.....</i>	<i>5</i>
3.1.	Misija.....	5
3.2.	Vīzija.....	5
3.3.	Vērtības.....	5
3.4.	Centra stratēģiskais mērķis	6
4.	<i>CENTRA DARBĪBAS IETVARŠ.....</i>	<i>6</i>
5.	<i>STRATĒGISKIE DARBĪBAS VIRZIENI.....</i>	<i>7</i>
5.1.	Sabiedrības izglītošana un informēšana.....	7
5.2.	Sadarbība ar izglītības iestādēm.....	7
5.3.	Uzņēmumu iesaiste un labās prakses popularizēšana.....	7
5.4.	Nevalstisko organizāciju un sabiedrības iesaiste	8
5.5.	Inovācijas, pētniecība un starptautiskā sadarbība	8
6.	<i>STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN REZULTĀTU IZVĒRTĒŠANA.....</i>	<i>8</i>

1. IEVADS UN LASUA VIDES IZGLĪTĪBAS CENTRA RAKSTUROJUMS

Latvijas Apritei saimniecības uzņēmumu asociācijas Vides izglītības centra (turpmāk – **Centrs**) stratēģija nosaka Centra darbības mērķi, identitāti, pamatprincipus, mērķgrupas, galvenās funkcijas, stratēģiskos darbības virzienus un darbības rezultātu izvērtēšanas kārtību.

Centrs ir Latvijas Apritei saimniecības uzņēmumu asociācijas (turpmāk – **LASUA**) ietvaros izveidota kompetences, sadarbības un sabiedrības izglītošanas platforma, kuras uzdevums ir veicināt zināšanās, profesionālajā pieredzē un praktiskos risinājumos balstītu izpratni par aprites ekonomiku, ilgtspējīgu resursu izmantošanu, atkritumu rašanās novēršanu, materiālu atkārtotu izmantošanu un pārstrādi, kā arī sabiedrības un uzņēmumu atbildību vides aizsardzībā.

LASUA apvieno aprites saimniecības un atkritumu apsaimniekošanas nozares uzņēmumus un profesionāļus, kuru rīcībā ir praktiska pieredze resursu efektīvā izmantošanā, materiālu atgūšanā un pārstrādē, atkritumu apsaimniekošanā un aprites ekonomikas risinājumu ieviešanā. Centrs izmanto šo profesionālo kompetenci sabiedrības izglītošanai, mācību satura izstrādei, labās prakses apkopošanai un sadarbības veidošanai starp uzņēmumiem, izglītības iestādēm, valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, pētniecības institūcijām un vietējām kopienām.

Centrs darbojas kā saikne starp nozares praktisko pieredzi, zinātniskajām atziņām, publiskās pārvaldes veidoto vides politiku un sabiedrības ikdienas rīcību. Tā darbība nav ierobežota ar atsevišķu informatīvo kampaņu vai projektu īstenošanu. Centra mērķis ir veidot pastāvīgu un savstarpēji koordinētu vides izglītības sistēmu, kas palīdz dažādām sabiedrības grupām ne tikai iegūt informāciju, bet arī izprast aprites ekonomikas principu praktisko nozīmi un izmantot šīs zināšanas ikdienā, profesionālajā darbībā un uzņēmējdarbībā.

Stratēģija veido vienotu pamatu Centra izglītojošo aktivitāšu, sadarbības iniciatīvu un projektu plānošanai. Tā paredzēta izmantošanai LASUA ikdienas darbības organizēšanā, sadarbības partneru piesaistei, projektu pieteikumu sagatavošanai un finansējuma avotu dažādošanai.

Stratēģija balstās uz izpratni, ka pāreja uz aprites ekonomiku nav iespējama tikai ar tehnoloģiskiem risinājumiem, infrastruktūru un normatīvo regulējumu. Tās priekšnoteikums ir sabiedrības, uzņēmumu, izglītības iestāžu un publiskās pārvaldes spēja izprast resursu apriti, izvērtēt savas rīcības ietekmi un pieņemt zināšanās balstītus lēmumus.

Centrs savu darbību īsteno atbilstoši LASUA mērķiem un kompetencei, ievērojot profesionālās neatkarības, zinātniskās pamatotības, sadarbības, sabiedrības interešu un ilgtspējīgas attīstības principus.

2. STRATĒGIJAS NEPIECIEŠAMĪBA UN RISINĀMĀS PROBLĒMAS

Centra darbība ir vērsta uz turpmāk norādīto vides izglītības problēmu risināšanu.

2.1. Nepilnīga izpratne par aprites ekonomiku

Sabiedrībā aprites ekonomika joprojām nereti tiek saistīta galvenokārt ar atkritumu šķirošanu, nepietiekami aptverot atkritumu rašanās novēršanu, resursu patēriņa samazināšanu, preču kalpošanas laika pagarināšanu, remontu, atkārtotu izmantošanu, dalīšanos un otrreizējo izejvielu izmantošanu.

Ar vidi, resursu izmantošanu un atkritumu apsaimniekošanu saistītā informācija ir pieejama no dažādiem avotiem, taču tā bieži ir fragmentēta, pārāk vispārīga vai konkrētām mērķgrupām grūti piemērojama. Tas apgrūtina izpratni par individuālās rīcības, uzņēmumu lēmumu un publiskās pārvaldes izvēļu ietekmi uz resursu patēriņu, materiālu apriti un vides kvalitāti.

2.2. Nepietiekama praktisko zināšanu un izglītības resursu pieejamība

Izglītības iestādēm un pedagogiem ne vienmēr ir pieejami aktuāli, kvalitatīvi un Latvijas apstākļiem piemēroti mācību materiāli par aprites ekonomiku. Izglītības procesā nepietiekami tiek izmantota arī nozares uzņēmumu praktiskā pieredze, infrastruktūra un speciālistu zināšanas, tādēļ teorētiskais saturs ne vienmēr tiek sasaistīts ar reāliem ražošanas, patēriņa, atkritumu apsaimniekošanas un materiālu pārstrādes procesiem.

Praktiskas zināšanas par resursu efektivitāti, atkritumu rašanās novēršanu, ilgtspējīgu iepirkumu, materiālu atkārtotu izmantošanu un vides prasību piemērošanu ir nepieciešamas arī uzņēmumiem, pašvaldībām un citām organizācijām. To trūkums var veicināt formālu pieeju ilgtspējas jautājumiem un neefektīvu resursu izmantošanu. Vienlaikus vides izglītības iespējas nav vienlīdz pieejamas visām sabiedrības grupām un Latvijas reģioniem, tādēļ nepieciešams attīstīt gan klātienē, gan digitālus izglītības formātus.

2.3. Nepietiekami sistemātiska sadarbība un zināšanu pārnese

Sadarbība starp uzņēmumiem, izglītības iestādēm, publisko pārvaldi, pētniekiem un nevalstiskajām organizācijām vides izglītības jomā bieži tiek īstenota atsevišķu projektu ietvaros, nevis kā pastāvīgs un koordinēts process. Tas ierobežo zināšanu pārnesi, mazina iespēju kopīgi izmantot partneru kompetenci un resursus, kā arī var radīt savstarpēji nesaistītu aktivitāšu dublēšanos.

Centrs veido ilgtermiņa sadarbības platformu, kas apvieno iesaistīto pušu zināšanas, sekmē kopīgu iniciatīvu izstrādi un sasaista vides izglītības saturu ar nozares praktisko pieredzi un attīstības vajadzībām.

2.4. Nepietiekama vides izglītības rezultātu izvērtēšana

Vides izglītības aktivitāšu rezultāti nereti tiek vērtēti galvenokārt pēc organizēto pasākumu un dalībnieku skaita, nepietiekami analizējot zināšanu pieaugumu, paradumu maiņu, sadarbības kvalitāti un radīto risinājumu praktisko izmantojamību.

Centra darbība paredz sistemātiski noteikt izglītojošo aktivitāšu mērķus, sasniedzamos rezultātus un rezultatīvos rādītājus, kā arī izvērtēt īstenoto pasākumu kvalitāti un ietekmi.

3. CENTRA STRATĒGISKAIS IETVARŠ

3.1. Misija

LASUA Vides izglītības centra misija ir nodrošināt sabiedrībai, uzņēmumiem, izglītības iestādēm un publiskās pārvaldes institūcijām profesionālā pieredzē, zinātniskajās atziņās un praktiskos piemēros balstītu vides izglītību, veicinot atbildīgu resursu izmantošanu un aprites ekonomikas principu ieviešanu ikdienā, izglītībā, uzņēmējdarbībā un publiskajā pārvaldē.

3.2. Vīzija

LASUA Vides izglītības centrs ir atpazīstama, uzticama un profesionāla Latvijas mēroga vides izglītības un sadarbības platforma, kas apvieno uzņēmumu praktisko pieredzi, izglītības un pētniecības institūciju zināšanas, publiskās pārvaldes kompetenci un sabiedrības līdzdalību.

Centrs veicina tādas sabiedrības attīstību, kurā aprites ekonomikas principi tiek izprasti nevis kā atsevišķas vides aizsardzības prasības, bet kā ikdienas, uzņēmējdarbības un publiskās pārvaldes lēmumu neatņemama sastāvdaļa.

3.3. Vērtības

- **Profesionalitāte un zināšanās balstīta pieeja.** Centra izglītojošais saturs tiek veidots, pamatojoties uz nozares profesionālo pieredzi, pārbaudāmu informāciju, zinātniskajām atziņām un spēkā esošo tiesisko regulējumu.
- **Praktiska piemērojamība.** Centrs veido tādu izglītojošo saturu, kas palīdz iegūtās zināšanas izmantot konkrētās ikdienas, profesionālās darbības, uzņēmējdarbības un publiskās pārvaldes situācijās.

- **Sadarbība.** Centrs veicina zināšanu, pieredzes un resursu apvienošanu starp uzņēmumiem, izglītības iestādēm, publiskās pārvaldes institūcijām, pētniekiem, nevalstiskajām organizācijām un vietējām kopienām.
- **Atbildība un godprātība.** Centrs nodrošina pamatotu, līdzsvarotu un sabiedrības interesēm atbilstošu informāciju, izvairoties no nepamatotiem, maldinošiem vai vienpusējiem apgalvojumiem par vides ieguvumiem.
- **Pieejamība un iekļaušana.** Centrs pielāgo izglītības saturu dažādu mērķgrupu vajadzībām, zināšanu līmenim un iespējām, attīstot gan klātienē, gan digitālus izglītības formātus.
- **Ilgspēja un pēctecība.** Centrs veido ilgstoši izmantojamu izglītības saturu, sadarbības tīklus un zināšanu pārneses mehānismus, kas turpina darboties arī pēc atsevišķu projektu noslēguma.

3.4. Centra stratēģiskais mērķis

LASUA Vides izglītības centra stratēģiskais mērķis ir izveidot un pastāvīgi attīstīt koordinētu, profesionālu un praktiski orientētu vides izglītības sistēmu, kas veicina sabiedrības, uzņēmumu, izglītības iestāžu un publiskās pārvaldes izpratni par aprites ekonomiku un stiprina to spēju pieņemt vides aizsardzības un resursu efektivitātes principiem atbilstošus lēmumus.

4. CENTRA DARBĪBAS IETVARS

Centra darbība ir vērsta uz bērniem un jauniešiem, pedagogiem un izglītības iestādēm, uzņēmumiem un to darbiniekiem, valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, vietējām kopienām, pētniekiem, politikas veidotājiem un plašāku sabiedrību. Konkrētu pasākumu un projektu ietvaros prioritārās mērķgrupas tiek noteiktas atbilstoši identificētajām vajadzībām, plānotajiem rezultātiem un pieejamajiem resursiem.

Centra galvenās funkcijas ir vides izglītības satura un izglītojošo materiālu izstrāde, izglītojošu pasākumu un sabiedrības informēšanas aktivitāšu īstenošana, nozares profesionālās pieredzes nodošana, labās prakses apkopošana un popularizēšana, sadarbības tīklu veidošana, kā arī Latvijas un starptautiska mēroga projektu izstrāde un īstenošana.

Centra darbība tiek balstīta uz profesionālu un pārbaudāmu informāciju, teorijas un prakses sasaisti, sadarbību ar iesaistītajām pusēm, satura pielāgošanu mērķgrupu vajadzībām un izglītojošo aktivitāšu rezultātu izvērtēšanu. Centrs nodrošina izglītības satura pieejamību, attīstot gan klātienē, gan digitālus izglītības formātus.

Centrs identificē vides izglītības vajadzības un problēmsituācijas, kuru risināšanai nepieciešama mērķtiecīga sabiedrības informēšana un izglītošana, un atbilstoši identificētajām vajadzībām izstrādā iniciatīvas un projektu pieteikumus, kā arī piesaista finansējumu to īstenošanai. Projektu izstrāde un finansējuma piesaiste ir viens no instrumentiem Centra stratēģisko darbības virzienu īstenošanai.

5. STRATĒĢISKIE DARBĪBAS VIRZIENI

5.1. Sabiedrības izglītošana un informēšana

Centrs īsteno daudzveidīgus vides izglītības pasākumus, lai veicinātu sabiedrības izpratni par aprites ekonomikas nozīmi un tās praktiskajiem ieguvumiem. Tiek organizēti semināri, konferences, diskusijas, informatīvās kampaņas un izglītojoši pasākumi reģionos, kā arī veidots digitālais saturs un sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem.

Īpaša uzmanība tiek pievērsta tam, lai iedzīvotāji iegūtu praktiskas zināšanas par atkritumu rašanās novēršanu, šķirošanu, atkārtotu izmantošanu, remontu, pārstrādi, resursu taupīšanu un ilgtspējīgu patēriņu, veicinot videi draudzīgu paradumu nostiprināšanos.

5.2. Sadarbība ar izglītības iestādēm

Centrs attīsta ilgtermiņa sadarbību ar pirmsskolas izglītības iestādēm, vispārizglītojošām skolām, profesionālās izglītības iestādēm, augstskolām un pieaugušo izglītības organizācijām.

Sadarbībā ar pedagogiem un nozares uzņēmumiem tiek izstrādāti mācību materiāli, organizētas praktiskās nodarbības, konkursi, hakatoni, vieslekcijas, ekskursijas un citas aktivitātes, kas palīdz bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem izprast aprites ekonomikas principus un to nozīmi Latvijas tautsaimniecības attīstībā.

5.3. Uzņēmumu iesaiste un labās prakses popularizēšana

LASUA biedru uzņēmumi ir nozīmīgi partneri vides izglītības īstenošanā. Uzņēmumu speciālisti tiek iesaistīti kā eksperti, vieslektori un mentori, daloties ar praktisko pieredzi par ilgtspējīgu uzņēmējdarbību, resursu efektīvu izmantošanu un inovatīviem risinājumiem atkritumu apsaimniekošanā.

Centrs apkopo un popularizē labās prakses piemērus, demonstrējot, ka aprites ekonomikas principi var vienlaikus veicināt uzņēmumu konkurētspēju, resursu efektivitāti un vides kvalitātes uzlabošanu. Komunicējot labās prakses piemērus, Centrs nodrošina faktu pārbaudāmību un izvairās no nepamatotiem apgalvojumiem par vides ieguvumiem.

5.4. Nevalstisko organizāciju un sabiedrības iesaiste

Centrs veicina nevalstisko organizāciju, vietējo kopienu un iedzīvotāju iesaisti vides aizsardzības un aprites ekonomikas iniciatīvās, piedaloties sadarbības tīklos, kopīgās iniciatīvās un sabiedrības līdzdalības pasākumos. Sadarbība ar biedrībām, nodibinājumiem un vietējām kopienām ļauj sasniegt dažādas sabiedrības grupas, stiprināt vietējo līdzdalību un veicināt iedzīvotāju iesaisti vides jautājumu risināšanā.

Sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām un citām iesaistītajām pusēm Centrs apzina dažādu sabiedrības grupu vides izglītības vajadzības, veicina pieredzes un zināšanu apmaiņu un attīsta kopīgas izglītojošas un sabiedrības līdzdalības iniciatīvas.

Centrs attīsta partnerību ar Latvijas un starptautiskajām nevalstiskajām organizācijām, apvienojot zināšanas, resursus un pieredzi un veicinot kvalitatīvu un sabiedrībai pieejamu aprites ekonomikas jautājumu skaidrošanu.

5.5. Inovācijas, pētniecība un starptautiskā sadarbība

Centrs veicina sadarbību ar zinātniskajām institūcijām, augstskolām un pētniecības centriem, lai pilnveidotu vides izglītības saturu, izvērtētu sabiedrības zināšanas un paradumus un izstrādātu inovatīvus risinājumus aprites ekonomikas un resursu efektīvas izmantošanas jomā.

Centrs iesaistās Eiropas Savienības un citu starptautisko programmu projektos, pārņemot labāko pieredzi vides izglītībā, veidojot starptautiskus sadarbības tīklus un sekmējot Latvijas pieredzes popularizēšanu ārvalstīs.

6. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN REZULTĀTU IZVĒRTĒŠANA

Centra darbības stratēģisko pārraudzību nodrošina LASUA valde, savukārt ikdienas darbību koordinē LASUA noteikta atbildīgā persona vai Centra vadītājs. Centra aktivitāšu īstenošanā atbilstoši nepieciešamībai tiek iesaistīti LASUA darbinieki, biedru uzņēmumu pārstāvji, pedagogi, pētnieki, ārējie eksperti, sadarbības partneri un brīvprātīgie.

Stratēģijas īstenošanai Centrs sagatavo ikgadēju darbības plānu, kurā nosaka plānotās aktivitātes, prioritārās mērķgrupas, atbildīgās personas, sadarbības partnerus, nepieciešamos resursus, finansējuma avotus un sasniedzamos rezultatīvos rādītājus.

Centra darbība var tikt finansēta no Latvijas un Eiropas Savienības fondu un programmu līdzekļiem, valsts un pašvaldību finansējuma, LASUA un tās biedru ieguldījumiem, ziedojumiem, sponsorējuma, sadarbības partneru ieguldījumiem un citiem normatīvajos aktos pieļaujamiem finansējuma avotiem. Centrs tiecas dažādot finansējuma avotus un nodrošināt, lai projektu ietvaros izstrādātais izglītojošais saturs, materiāli un sadarbības risinājumi būtu izmantojami arī pēc attiecīgā projekta noslēguma.

Centra darbības rezultāti tiek vērtēti, ņemot vērā:

- izstrādāto un aktualizēto izglītojošo materiālu skaitu;
- īstenoto izglītojošo aktivitāšu un sasniegto dalībnieku skaitu;
- iesaistīto izglītības iestāžu, uzņēmumu, pašvaldību un nevalstisko organizāciju skaitu;
- digitālo izglītības resursu izmantošanu;
- dalībnieku zināšanu un izpratnes izmaiņas;
- sadarbības partneru atkārtotu iesaisti un kopīgu iniciatīvu turpināšanu;
- sagatavoto projektu pieteikumu un īstenoto projektu skaitu, kā arī piesaistītā finansējuma apjomu.

Konkrētās rādītāju mērķvērtības nosaka Centra ikgadējā darbības plānā. Centrs ik gadu apkopo informāciju par īstenotajām aktivitātēm, sasniegtajiem rezultātiem, sadarbības partneru iesaisti un finansējuma izlietojumu, izmantojot to turpmākās darbības pilnveidošanai.

Stratēģijas aktualitāte tiek izvērtēta ne retāk kā reizi trijos gados, kā arī tad, ja būtiski mainās LASUA darbības prioritātes, vides izglītības vajadzības, finansējuma pieejamība vai Centra organizatoriskais modelis. Ar Centra darbību saistītie riski tiek izvērtēti ikgadējās darbības plānošanas un projektu vadības ietvaros.